

UC Leuven-Limburg

Groep Lerarenopleiding
Campus Oude Luikerbaan
Oude Luikerbaan 79
3500 Hasselt
T. 011 180 500
www.ucll.be

Bachelor lager onderwijs

Praktijk 1 BaLO

Academiejaar 2019-2020

Beste mentor

Nieuwe en gedreven leraren in spe staan klaar om met de uitdagingen van het onderwijs aan de slag te gaan. Jongeren met een hart voor kinderen die graag leerlingen willen begeleiden in hun leerproces en het verschil willen maken in het leven van leerlingen.

De studenten van het eerste opleidingsjaar staan te springen. Onmiddellijk worden ze ondergedompeld in de praktijk, dankzij jullie engagement. In dit document geven we toelichting bij de praktijk 1 BaLO. Alle informatie over deze praktijkperiode is te vinden op onze praktijkwebsite:

<https://www.ucll.be/samenwerken/stages/stage-hasselt/praktijk-lager-onderwijs>

Wij wensen jullie een leerrijke en aangename praktijkperiode toe.

Met vriendelijke groeten,
Studentencoaches van 1 BaLO

IN EEN NOTENDOP

Sinds vorig academiejaar werken we, op vraag van mentoren, studenten en lectoren, met een **praktijk leergemeenschap** (samengaan van praktijk en leergroep). In dit opleidingsonderdeel willen we meer geïntegreerd aan de slag gaan samen met mentoren, studenten en lectoren met als doel de transfer tussen theorie en praktijk te bevorderen.

We focussen ons in 1 BaLO op **de basishouding** van een goede leraar en het **doelgericht uitwerken van een krachtige leeromgeving**. Hierbij gaan we op zoek naar de verbinding tussen de theorie en de praktijk. Samen met deze zoektocht staat ook de zoektocht van de student naar zichzelf als persoon, de rol van de leraar en de betekenis van ervaringen op het programma. **Zelfreflectie, het aansturen van het eigen leren en dat van anderen** zijn dus belangrijke klemtonen. We werken hierbij met enkele relevante kaders zoals onze visie op leraarschap, het beheersingsniveau 1 BaLO, reflectiekaders en ontwerp-kaders.

We werken in deze leergemeenschap

- **in de eigen stageschool** van de student:
in semester 1 zijn er 8 onderzoeksdagen en in semester 2 zijn er 9 onderzoeksdagen en een stage van 5 dagen (zie punt 1 en 2);
- **op de hogeschool en in het werkveld** (in groepen begeleid door een trio van lectoren):
hier staat de praktijk van de studenten centraal.
Tijdens deze momenten in de hogeschool gaan studenten en lectoren samen aan de slag. De klemtoon ligt enerzijds op het kunnen vertalen naar de praktijk van de inhoud die in de opleidingsonderdelen aan bod komen, om zo krachtige leeromgevingen te creëren.
Naast de duidelijke klemtoon op de eigen praktijk ligt anderzijds de klemtoon op zelfreflectie en het aansturen van het eigen leren en dat van anderen.

Daarnaast wordt de student ondergedompeld in de wereld van het onderwijs (kijken naar lessen, inspirerende voorbeelden, ...) en staan we stil bij de betekenis van deze ervaringen en de link met de rol als leraar.

Tijdens het **mentorenoverleg van donderdag 10 oktober in de voormiddag** willen we hier graag meer uitleg over geven. We willen dan samen met mentoren en studenten op zoek gaan naar krachtige invullingen van dit praktijkconcept.

1. ORGANISATIE VAN DE PRAKTIJK IN DE EIGEN STAGESCHOOL

De student loopt gedurende het hele jaar stage in eenzelfde school. De school wordt toegewezen door de opleiding.

In **semester 1** zijn er **8 onderzoeksdagen**, op donderdag en vrijdag, in de eigen stageschool en ev. al in de eigen stageklas. Concreet gaat het om volgende onderzoeksdagen:

Vrijdag 11 oktober

Donderdag 17 oktober (studenten 1, 2 en 3 BaLO zijn samen aanwezig)

Donderdag 14 november

Vrijdag 15 november

Donderdag 28 november

Vrijdag 29 november

Donderdag 12 december

Vrijdag 13 december

Tijdens dit semester is de student verbonden aan een basisschool en indien mogelijk al aan een stageklas.

De student wordt begeleid door een mentor. Deze mentor is het vast aanspreekpunt voor de student in de stageschool en begeleidt de student in het organiseren van zijn onderzoeksdagen tijdens het eerste semester. Mogelijk is dit ook de mentor van de student in het tweede semester.

De focus ligt op het breed verkennen van het kind in al zijn contexten en op het verkennen van de basisschool en het beroep van leerkracht. We willen een extra focus leggen op de grondhouding om er te staan als leerkracht, omdat we samen met mentoren in het verleden gemerkt hebben dat een groot deel van onze studenten het daar moeilijk mee heeft.

De student probeert een antwoord te vinden op de vragen 'Wie ben ik?', 'Wie is de leerkracht', 'Wie zijn de leerlingen?', 'Ben ik geschikt voor het lerarenberoep?'

In **semester 2** zijn er **9 onderzoeksdagen**, op maandag en dinsdag, in de eigen stageklas.

Concreet gaat het om volgende onderzoeksdagen:

Maandag 10 en dinsdag 11 februari

Maandag 2 en dinsdag 3 maart

Maandag 16 en dinsdag 17 maart

Maandag 30 en dinsdag 31 maart

Maandag 27 april

Op het einde is er een **stage van 5 aaneensluitende dagen** (in overleg 5 dagen te plannen binnen de 8 voorziene *stagedagen*). *Deze eindstage loopt van maandag 11 tot woensdag 20 mei.*

Tijdens dit semester is de student verbonden aan een klas van deze school, die hij in samenspraak met de stageschool kiest. *Hij zet de eerste stappen in het leren van de stiel, in het groeien in leerkracht zijn. Hij zet de eerste stappen in het uitwerken van een krachtige leeromgeving: doelgericht werken vanuit de eigenheid van de kinderen in de stageklas, rekening houdend met de betrokkenheidsverhogende factoren.*

In de stageklas wordt de student begeleid door een klasmentor.

2. INHOUD VAN DE PRAKTIJK IN DE EIGEN STAGESCHOOL

Tijdens de **onderzoeksdagen** krijgt de student de kans om 'onderzoekend' bezig te zijn. Voor de concrete invulling van de onderzoeksdagen gaan we werken met gerichte opdrachten. Er wordt ook van de student verwacht dat hij, ondersteund door de mentor, actief op zoek gaat naar de meest gepaste invulling van zijn praktijktijd: observatie, participatie, uitproberen, volledig in handen nemen van, ... Samen met de mentor bekijkt de student waar de meest optimale leeransen zijn. Belangrijk bij leeransen is dat de student vertrekt van zijn eigen beginsituatie en van daaruit telkens stappen buiten zijn comfortzone zet. In samenspraak met de mentor stelt de student een programma op in functie van het breed verkennen van het kind in al zijn contexten, het verkennen van de basisschool en het beroep van leerkracht en het oefenen van de grondhouding om er te staan als leerkracht.

Belangrijk: studenten komen altijd voorbereid naar de praktijk. Ook wanneer de student observeert of participeert, bereidt hij zich hier schriftelijk op voor. **Indien hij niet voorbereid is, mag hij geen les geven.**

Tijdens de **stage** is de student 5 dagen verantwoordelijk voor het volledige aanbod (inclusief bewegingslessen en Frans, indien dit in het programma van de stageklas zit; op bewegingslessen worden ze niet beoordeeld worden). We vragen dat de student de onderzoeksdagen heeft gebruikt om zich op alle lessen tijdens de stageweek goed voor te bereiden en dit door gericht te observeren, uit te proberen, op te zoeken in de theorie of mediatheek, ondersteuning te vragen.

Tijdens de stage neemt de student de klas over. Hij toont aan dat hij m.b.t. de visie op leraarschap het beheersingsniveau 1 BaLO bereikt heeft (zie evaluatiedocument op de praktijkwebsite).

Belangrijk: Het zou fijn zijn als de student **op 30 maart** over de **stageopdrachten** kan beschikken. Tijdens de weken voor en na de paasvakantie werken de studenten aan de voorbereiding van hun stage, begeleid door lectoren van de opleiding.

Gedurende de **hele praktijkperiode** verwachten we van de studenten een gerichtheid op leren en een engagement naar de opleiding en de stageschool.

De student engageert zich op **donderdag 5 of vrijdag 6 december** voor **Sint en Piet** als dienstverlening aan het werkveld.

3. VERWACHTINGEN VAN DE STUDENT, VAN DE MENTOR EN VAN DE OPLEIDING

Van de **student** wordt gedurende de praktijk verwacht dat hij:

1. **tijdig aanwezig is** tijdens de verschillende onderzoeksdagen en stageweek.
2. **met de mentor in gesprek gaat** over het pedagogisch en didactisch handelen van de mentor en daaruit leert.
3. ruim **op voorhand** (in overleg met de mentor) **communiceert** over de keuze voor bepaalde lesonderwerpen, het uitproberen van inhouden aangereikt binnen de opleiding, ...
4. **verantwoordelijkheid opneemt** voor het ontvangen van de lesopdrachten en het verzamelen van de nodige documentatie hiervoor.
5. **duidelijke afspraken met de mentor maakt** over het indienen van de lesvoorbereidingen (bv. minstens een week op voorhand doorsturen of afgeven); de gehele stagemap moet vanaf de eerste dag aanwezig zijn (uiteraard kunnen de lessen in de loop van de week aangepast worden en de aanpassingen mogen op de lesvoorbereiding zelf aangebracht worden). De student mag enkel aan zijn stage beginnen als hij voldoende voorbereid is.
6. het reglement van de stageschool naleeft.
7. altijd **de ganse dag aanwezig is** en als hij niet actief lesgeeft wel actief participeert (in overleg met de mentor).
8. als hij **afwezig** is, hiervan zowel de mentor als de studentencoach op de hoogte brengt. Elke gemiste stagedag moet ingehaald worden in samenspraak met mentor en studentencoach. Afwezigheid in de leergemeenschap praktijk heeft ook consequenties voor de onderzoeksdagen.
9. **beeld vormt** van de klas door gerichte observatie en dialoog met de mentor en discreet omgaat met de leerlingengegevens.
10. altijd probeert om **er te staan als leerkracht en krachtige leeromgevingen te ontwerpen**.
11. alle rubrieken van de lesvoorbereiding invult (aanvankelijk zal dit heel summier zijn) en **aanpassingen** in de lesvoorbereidingen aangebracht door de mentor ook effectief doorvoert; bij grotere aanpassingen moet de student een nieuwe lesvoorbereiding maken.

12. **regelmatig met de mentor bespreekt** hoe de activiteiten verlopen zijn en zelf ook kort belangrijke zaken noteert in zijn praktijkgroeischrift, dat steeds in de klas aanwezig moet zijn en voor de mentor beschikbaar is.
13. m.b.t **de visie op leraarschap** het vereiste **beheersingsniveau 1 BaLO** behaalt op het einde van het jaar.
14. zichzelf **regelmatig filmt** i.f.v. zijn eigen groeiproces (enkel voor intern gebruik).

We verwachten van de **mentor** dat hij:

1. in overleg met de student de **lesonderwerpen tijdig** geeft.
2. **ruimte geeft** aan de student **om inhouden** aangereikt binnen de opleidingsonderdelen te **vertalen naar de klaspraktijk**.
3. **ruimte geeft aan de student om te experimenteren** en om los te komen van handleidingen.
4. **gerichte feedback geeft** op het functioneren van de student m.b.t. de visie op leraarschap, beheersingsniveau 1 BaLO (met in het eerste semester een duidelijk focus op de grondhouding om er te staan als leerkracht) en hiervoor in de mate van het mogelijke gebruik maakt van het praktijkgroeischrift.
5. **duidelijke afspraken maakt** met de student wanneer deze de lesvoorbereidingen voor de onderzoeksdagen en de stagemap moet indienen.
6. **aangeeft wanneer en hoe de student actief kan participeren aan het klasgebeuren** (deel van een instructie, groepjes leerlingen begeleiden, individueel werk begeleiden, helpen bij praktische schikkingen, deelname aan belevingsactiviteiten ...).
7. **tweemaal per jaar** (na elk semester) **het begeleidingsdocument invult**; hij kan hiervoor gebruik maken van of zich hiervoor laten inspireren door de portretten op de praktijkwebsite.

Wat mag je van de **opleiding** verwachten als begeleiding en ondersteuning?

In de opleiding wordt de student in de eerste plaats begeleid door **de studentencoach**: deze is het **eerste aanspreekpunt voor de student en de mentor** en hij volgt en ondersteunt het leerproces van de student doorheen een heel jaar samen met twee andere studentencoaches. De mentor kan de studentencoach steeds contacteren indien dat nodig zou zijn.

1. In de eigen stageschool van de student

In de loop van **de onderzoeksdagen in de eigen stageschool van de student tijdens semester 1** zet de opleiding in op de **begeleiding op de werkplek** door de studentencoach. De studentencoach komt naar de scholen om contact te leggen, om te kijken of alles duidelijk is, om het samen te hebben over de praktijk, de opleiding en om te kijken hoe het met de studenten gaat.

2. In de loop van de onderzoeksdagen in de eigen stageschool tijdens semester 2 zet de opleiding in op **een praktijkbezoek** dat gepaard gaat met het **individueel coachen** van studenten. Deze coaching wordt begeleid door een studentencoach. Op deze wijze worden studenten gestimuleerd in onderzoeksgenueerdheid en in het zelf initiatief nemen in functie van de eigen ontwikkeling. Op de werkplek observeert de coach de student in de klas en gaat hierover in gesprek met de student (en eventueel de mentor). De student en de coach maken een verslag van de coaching.

Daarnaast is er ook **een praktijkbezoek**, waar de **coaching** zal gebeuren **door een student 3 BaLO** en waar een verslag van gemaakt wordt. Ten slotte is er nog een **praktijkbezoek tijdens de stage van de student**. Tijdens dit bezoek observeert de lector de student in de stageschool, gaat hij in gesprek met de betrokkenen en maakt hiervan een verslag.

3. In de hogeschool of elders in het werkveld

Studenten en lectoren gaan samen aan de slag in **de praktijk leergemeenschap** om de praktijk van de studenten onder de loep te nemen.

De klemtoon ligt enerzijds op het kunnen **vertalen naar de praktijk** van de inhoud die in de opleidingsonderdelen aan bod komen, om zo krachtige leeromgevingen te creëren. Gedurende het gehele jaar wordt een **inhoudelijk aanbod gedaan vanuit de verschillende OPO's**. De opleiding verwacht dat de student vanuit dit aanbod en met de aangereikte kaders zelfsturend aan de slag gaat en het eigen handelen in de praktijk aanstuurt.

Naast de duidelijke klemtoon op de eigen praktijk ligt anderzijds de **klemtoon op zelfreflectie en het aansturen van het eigen leren en dat van anderen**. De student wordt in dit proces begeleid en er worden werkvormen gebruikt die het reflectievermogen van de student ondersteunen zoals ervaringsleren, feedback en feedforward, reflectie-oefeningen, schrijven van leerverslagen, ...

Daarnaast wordt de student **ondergedompeld in de wereld van het onderwijs** (kijken naar lessen, inspirerende voorbeelden, ...) en staan we stil bij de betekenis van deze ervaringen en de link met de rol als leraar. De student zal ook een **stage brede context van 20 uur** doorlopen.

Alle kaders die in de opleiding worden gebruikt, zijn ook te vinden in **het bundeltje met ontwerpkaders** waarover zowel studenten, mentoren als lectoren beschikken.

Na het eerste semester vindt er in de opleiding **een feedbackgesprek** plaats tussen de studentencoach en de student. In het tweede semester, vlak voor de stage, vindt er in de opleiding **een examen plaats met de student** over al dan niet voldoende voorbereid zijn op de stage. Dit gesprek heeft als doel een stand van zaken op te maken en te kijken of de student klaar is om de stage aan te vatten. Als de opleiding vaststelt dat de student onvoldoende voorbereid is, dan kan het zijn dat, na overleg met de mentor, de student zijn stage niet mag aanvatten.

4. EVALUATIE

Om te mogen deelnemen aan het praktijkassessment moet de student aan de volgende voorwaarden voldoen: actieve deelname aan de onderzoeksdagen en de stage en voldoende voorbereid aan de eindstage beginnen.

Het praktijkassessment bestaat uit een **driehoeksgesprek** op de werkplek tussen de student, de mentor(en) en de studentencoach. De studentencoach maakt ter voorbereiding van dit gesprek een voorlopige beeldvorming van de student m.b.t. de visie op leraarschap, beheersingsniveau 1 BaLO. Deze voorlopige beeldvorming is gebaseerd op:

1. De zelfevaluatie van de student. Hierin brengt de student zijn eigen leren en functioneren in beeld m.b.t. de visie op leraarschap, beheersingsniveau 1 BaLO. De student maakt hierbij gebruik van feedback die hij kreeg in de loop van het jaar (van mentor, directie, studentencoach, andere lectoren...).
2. Het evaluatiedocument van de mentor, ingevuld na de eindstage van de student. Hierin beschrijft de mentor, samen met de collega's, het functioneren van de student m.b.t. de visie op leraarschap, beheersingsniveau 1 BaLO.
3. Het evaluatiedocument van een lector uit de opleiding. Hierin schetst de lector een beeld van het functioneren van de student m.b.t. de visie op leraarschap, beheersingsniveau 1 BaLO. Hij baseert zich hiervoor op het praktijkbezoek op de werkplek van de student. Tijdens dit bezoek observeert de lector de student in de stageschool en gaat hij in gesprek met de betrokkenen.
4. Het beeld dat de studentencoach heeft gevormd van de student doorheen het jaar (op basis van de coachings, het tussentijds feedbackgesprek, het gesprek met de student over het al dan niet voldoende voorbereid zijn op de stage tijdens het tweede semester en het functioneren van de student in de leergemeenschap praktijk, ...).
5. Info uit de andere opleidingsonderdelen.

Vertrekkend van deze voorlopige beeldvorming gaat de studentencoach in gesprek met de mentor en de student om een genuanceerd en helder beeld te krijgen m.b.t. de visie op leraarschap, beheersingsniveau 1 BaLO. Het driehoeksgesprek is dus bedoeld om een valide en betrouwbaar beeld te krijgen van de student m.b.t. de visie op leraarschap, beheersingsniveau 1 BaLO.

Het resultaat van dit praktijkassessment wordt door de studentencoach neergeschreven in een **synthesedocument**. In dit document wordt er een uitspraak gedaan over de mate waarin de student de vereiste competenties opleidingsfase 1 BaLO heeft aangetoond.

Dit synthesedocument wordt besproken in de **praktijkevaluatie** waar alle betrokken lectoren samen zitten. De leden van de opleidingscommissie, de trajectbegeleider en de studentcoaches nemen de rol op van bewakers van validiteit en betrouwbaarheid. Tijdens deze praktijkevaluatie wordt het eindoordeel 'GESLAAGD' of 'NIET GESLAAGD' toegekend.

Bijlage: opdrachten onderzoeksdagen semester 1

In semester 1 ligt de focus op het breed verkennen van het kind en de basisschool. Daarnaast willen we dat studenten de eerste stappen zetten in het doelgericht uitwerken en realiseren van een krachtige leeromgeving. Om dit proces te ondersteunen, geven we een aantal opdrachten mee die uitgevoerd worden doorheen de 8 onderzoeksdagen van semester 1. De opdrachten geven richting, maar kunnen in onderling overleg met de mentor/stageschool altijd aangepast of aangevuld worden. We verwachten dat de student, voor een aantal opdrachten, een concrete planning maakt in overleg met de mentor, een andere leerkracht en/of directie van de school.

Langlopende opdrachten

1. De student verkent de basisschool in de breedte.
 - We verwachten dat de student observeert in een kleuterklas, bij voorkeur in de derde kleuterklas, en in de verschillende graden van de lagere school. We raden de student aan om het observeren in andere leerjaren zo snel mogelijk in te plannen.
 - De student loopt mee of observeert bij de zorgleerkracht.
2. De student krijgt zicht op de breedte van de takenpakket van een leerkracht: verbeterwerk, rijen ophalen, toezicht doen, ...
3. De student krijgt voeling met de diversiteit aan omgangsstijlen van leerkrachten. In functie van het ontwikkelen van een omgangsstijl die past bij de eigen persoon van de student observeert hij meerdere leerkrachten.
4. De student observeert in de eigen stageklas.
De student krijgt observatieopdrachten vanuit het opleidingsonderdeel 'Wereldleraarschap: Taak van de leerkracht' met de bedoeling om een krachtige leeromgeving te realiseren tijdens de activiteiten die de student zelf zal begeleiden.
5. De student maakt de link tussen theorie en praktijk
We verwachten dat de student voortdurend nadent over het aanbod van de opleidingsonderdelen en hoe hij een vertaalslag daarvan ziet/maakt naar de praktijk. Hij maakt hiervan verslag.

6. Zelfsturing

De student formuleert voor zichzelf een opdracht die aansluit bij een eigen groeipunt. Hij bespreekt zijn suggestie met de mentor zodat er samen gezocht kan worden naar een mogelijke realisatie. De student beschrijft hoe hij hiermee aan de slag gaat.

Opdrachten voor onderzoeksdag 1 en 2 (11 oktober en 17 oktober)

1. Zicht krijgen op de eigen stageschool

- We verwachten dat de student aandacht heeft voor de eigenheid van de stageschool. Daarvoor maakt de student in de loop van de beide onderzoeksdagen foto's die deze eigenheid in beeld brengen. Het is niet de bedoeling dat er (aan)gezichten weergegeven worden. Uit de verschillende foto's selecteert de student uiteindelijk 5 foto's die voor hem de school typeren.
- De student leest de visietekst van de school.

2. Observeren en participeren

- De student observeert en maakt hiervan notities. Daarnaast participeert de student aan het klasgebeuren. De mentor stuurt mee aan en beslist wat mogelijk en wenselijk is.
- De student zoekt een citaat dat verwijst naar zijn eerste ervaring met participeren in de klas.

Opdrachten vanaf onderzoeksdag 3 (14 november)

1. De student zet eerste stappen in het begeleiden van activiteiten en lessen. Tijdens de derde of vierde onderzoeksdag, d.i. 14 of 15 november, geeft de student een lesactiviteit. Hij overlegt vooraf met de mentor over de omvang en het thema. De student kan de activiteit slechts realiseren als de mentor vooraf een schriftelijke voorbereiding heeft ontvangen en nagekeken.

De student begeleidt minstens één activiteit op 14 of 15 november. Daarna begeleidt de student nog minstens 2 keer een activiteit van 50 minuten tijdens de volgende onderzoeksdagen.

In de opleiding voorzien we een inspiratiedag op 18 oktober om het geven van deze activiteiten te ondersteunen.

De neerslag die de student maakt van zijn opdrachten (in het schrift van leergemeenschap praktijk) wordt in de opleiding gebruikt om de verdere groei van de student aan te sturen tijdens de leergemeenschap praktijk.